

Sygn. akt II Ca 557/13

POSTANOWIENIE

Dnia 23 stycznia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Kaliszu II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Wojciech Vogt (spr.)
Sędziowie:	SSO Barbara Mokras SSO Henryk Haak
Protokolant:	st. sekr. sąd. Elżbieta Wajgielt

po rozpoznaniu w dniu 23 stycznia 2014 r. w Kaliszu

na rozprawie

sprawy z wniosku G. D.

z udziałem H. M. , L. M.

o dział spadku

na skutek apelacji wnioskodawczyni

od postanowienia Sądu Rejonowego w Kaliszu

z dnia 9 sierpnia 2013r. sygn. akt I Ns 773/12

postanawia:

o d d a l i ć apelację

II Ca 557/13

UZASADNIENIE

Wnioskodawczyni G. D. wniosła o ustalenie, że w skład spadku po J. M. (1)zmarłym 31 sierpnia 1967 r. w O., ostatnio stale zamieszkałym w M. wchodzi roszczenie o nabycie od Skarbu Państwa – Agencji Nieruchomości Rolnych nieruchomości rolnych stanowiących działki nr (...) o powierzchni 0,0300 ha, nr (...) o powierzchni 0,1800 ha, nr (...) o powierzchni 157,6300 ha oraz nr (...) o powierzchni 53,0525 ha (obręb D., gmina S., powiat (...), dla których Sąd Rejonowy w Przasnyszu prowadzi księgę wieczystą (...) na zasadach przewidzianych w art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 19.10. 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa oraz dokonanie działu spadku po J. M. (1) poprzez ustalenie, że wnioskodawczyni będzie przysługiwało roszczenie opisane we wstępie w 30%, uczestnicze postępowania H. M. w 30%, a uczestnikowi postępowania L. M. – w 40 %.

Sąd Rejonowy w Kaliszu postanowieniem z dnia 9 sierpnia 2013 r. wniosek oddalił. Rozstrzygnięcie swoje oparł na następujących ustaleniach:

J. M. (1) zmarł 31 sierpnia 1967 r. w O.. Spadek nabyły dzieci: H. M., G. D. i L. M. po 1/3 części każde z nich. Nieruchomość opisana we wniosku stanowi własność Skarbu Państwa - Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa. Powyższe działki wchodziły w skład (...) przejętego na własność Skarbu Państwa od właściciela J. M. (2) na podstawie art. 2 pkt. E oraz art. 6 Dekretu PKWN z dnia 6 września 1944 r. o wprowadzeniu R. Rolnej.

W skład spadku po J. M. (1) nie wchodzi żadne składniki majątkowe. Stan spadku będący podstawą dokonywania działu spadku ustala się według stanu z chwili otwarcia spadku, to jest daty śmierci spadkodawcy.

W skład spadku po J. M. (1) nie wchodzi też roszczenie o nabycie od Skarbu Państwa - Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa nieruchomości wchodzących w skład dawnego majątku D. na podstawie art. 29 ustawy z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa. Zgodnie bowiem z art. 29 ust. 1 pkt. 1 wspomnianej ustawy byłemu właścicielowi zbywanej nieruchomości lub jego spadkobiercom - jeżeli nieruchomość została przejęta na rzecz Skarbu państwa przed dniem 1 stycznia 1992 r. - przysługuje pierwszeństwo nabycia nieruchomości po cenie ustalonej w sposób ustalony w ustawie. Prawo spadkobierców jest ich własnym prawem. Z tych też względów należało wniosek oddalić.

Apelację od powyższego rozstrzygnięcia złożyła wnioskodawczyni zaskarżając je w całości. Zarzuciła naruszenie przepisów postępowania – art. 684 k.p.c. w zw. z art. 688 k.p.c. przez nich niezastosowanie i niewyjaśnienie, czy wskazana nieruchomość została znacjonalizowana zgodnie z prawem. W oparciu o te zarzuty wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie. Na wstępie należy stwierdzić, że Sąd Odwoławczy przyjmuje ustalenia i poglądy prawne sądu pierwszej instancji jako swe własne. W szczególności rację ma Sąd I instancji, że zgodnie z art. 29 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa byłemu właścicielowi zbywanej nieruchomości lub jego spadkobiercom, jeżeli nieruchomość została przejęta na rzecz Skarbu Państwa przed dniem 1 stycznia 1992 r. przysługuje pierwszeństwo nabycia nieruchomości po cenie ustalonej w sposób określony w ustawie. Z powyższego uregulowania - jak to słusznie podkreślił Sąd Rejonowy - prawo pierwokupu przysługuje spadkobiercom byłego właściciela. Jest to ich własne prawo więc nie można go dzielić w postępowaniu o dział spadku, gdyż nie przysługiwało ono nigdy spadkodawcy, którym zmarł przed powstaniem tego prawa.

Wnioskodawca jak i uczestnicy w całym postępowaniu nie wskazywali na istnienie innego majątku, który można by podzielić w niniejszym postępowaniu. Sąd Rejonowy nie miał więc żadnych podstaw do badania czy majątek D. został skutecznie wywłaszczony na podstawie przepisów o reformie rolnej. Sam fakt, że możliwość prawna takiego badania istnieje nie świadczy o tym, że w niniejszej sprawie Sąd Rejonowy z urzędu powinien – bez żadnego zarzutu ze strony uczestników – poszukiwać dowodów wskazujących na nieskuteczność wywłaszczenia. Na sądzie taki obowiązek nie spoczywa i nie wynika on z treści art. 684 w zw. z art. 688 k.p.c. Obecnie w literaturze zdecydowanie dominuje pogląd mówiący, że sąd może podejmować działania ex officio wówczas, gdy z wypowiedzi uczestników lub innych ustalonych w sprawie okoliczności będzie wynikać, że może istnieć jeszcze jakiś inny przedmiot spadkowy, który powinien podlegać działowi. Działania sądu z urzędu w analizowanym zakresie nie zwalnia jednak uczestników postępowania działowego od ciężaru udowodnienia faktów, z których wywodzą oni skutki prawne (por. Andrzej Stępnia, Postępowanie w sprawach o dział spadku, Warszawa 2012, s. 177; A. Świdorska, Zasada kontradiktoryjności w postępowaniu nieprocesowym na podstawie kodeksu postępowania cywilnego ZNUW, Prawo, Administracja, Zarządzanie 1992, Nr 2 s. 395) Zarzut apelacji jest więc bezzasadny.

Mając na uwadze powyższe okoliczności należało, zgodnie z art. 385 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., orzec jak w sentencji.